

УДК 343.35
DOI: 10.31733/15-03-2024/2/152-153

Олексій КОПТЄВСЬКИЙ

студент ННІ права
та інноваційної освіти

Михайло ФІАЛКА

професор кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ: СВІТОВІ СТАНДАРТИ

Сьогодні у світі протидія корупції є одним із найважливіших завдань для багатьох країн, міжнародних організацій та спільноти загалом. Застосування світових стандартів у цій сфері є ключовим механізмом для боротьби з цим явищем. Вони не лише створюють основу для вироблення ефективних стратегій та програм протидії корупції на національному рівні, а й сприяють спільній роботі країн та міжнародних спільнот у цьому напрямі.

Сучасна міжнародна спільнота зосереджує значні зусилля на боротьбі з корупцією, розробляючи та удосконалюючи системи правових механізмів для запобігання та протидії цьому явищу. Лише за умов належного управління та додержання принципів верховенства права можна досягти задовільного економічного та соціального розвитку країни. Корупція стала неодмінною складовою державного апарату, а станом на сьогодні вона також має транснаціональний характер. Це явище визнано загрозою на міжнародному рівні, і боротьба з ним на рівні окремих країн виявилася недостатньо ефективною [1].

Тому міжнародне співтовариство активно працює над створенням універсальних стандартів, спрямованих на запобігання та протидію корупційним проявам, які відображені у ряді нормативно-правових актів.

Основою для адаптації національного законодавства кожної країни-учасниці до загальноновизнаних методів та заходів щодо запобігання та протидії корупції є Конвенція ООН проти корупції, яку ратифікували 183 країни світу. Згідно з цією Конвенцією держави-учасники мають розробляти та реалізувати спільну політику протидії корупції, має бути можливість створення двох типів антикорупційних органів: одні повинні бути спрямовані на запобігання корупції, інші – на протидію корупції [2, с. 22].

Розвиток міжнародно-правового регулювання в галузі боротьби з корупцією розпочався з прийняття Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 3514 від 15 грудня 1975 року, яка засудила всі форми корупції, включаючи хабарництво, і встановила рекомендації щодо запобігання та протидії корупції. Подальші документи, такі як Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» від 12 грудня 1996 року, Декларація ООН «Про боротьбу з корупцією та хабарництвом у міжнародних комерційних операціях» 1996 року, Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб 1996 року, Керуючі принципи для ефективного виконання Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку 1989 року, слугували основою для розроблення міжнародних нормативно-правових актів, які закріпили універсальні стандарти запобігання корупційним проявам.

Підписання та ратифікація Україною Кримінальної та Цивільної конвенцій Ради Європи щодо боротьби з корупцією у 1999 році стали першими міжнародними кроками в цьому напрямі. Згадані конвенції хоч і мають обмежений характер, застосовуються лише в певних країнах.

Одним із значних досягнень у протидії корупції стало прийняття Конвенції ООН проти корупції 31 жовтня 2003 року, що є єдиним універсальним юридично обов'язковим інструментом у цій сфері. Зараз 181 країна-підписант здійснює заходи, рекомендовані цією Конвенцією.

Україна взяла на себе зобов'язання виконувати положення Конвенції від 1 січня 2010 року, але фактично почала виконувати їх лише у 2014 році з прийняттям Антикорупційної стратегії на 2014–2017 роки.

Згідно зі статтею 5 Конвенції ООН кожна держава-учасник повинна розробляти та виконувати ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі громадян і відповідає принципам правопорядку та чесності.

Основні заходи для запобігання корупції включають у себе формування скоординованої політики, створення органів протидії корупції, формування доброчесної публічної служби, встановлення етичних стандартів, прозорість у державних закупівлях та управлінні фінансами, державну звітність, незалежність судових органів, доброчесність приватного сектора, участь громадян та запобігання відмиванню коштів.

Міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері спрямовані на встановлення загальних стандартів боротьби з корупцією на національному рівні шляхом криміналізації корупційних діянь та запровадження заходів її запобігання.

Впровадження антикорупційної системи менеджменту є одним із засобів подолання корупції. Міжнародний стандарт ISO 37001:2016 визначає вимоги для такої системи. Цей стандарт можна застосовувати до різних типів організацій: державних структур, великих та малих підприємств, громадських та некомерційних організацій [3].

Отримання сертифіката за ISO 37001 дозволяє підвищити прозорість процесів у організації, показати відповідність законодавству та збільшити привабливість для інвесторів. Менеджмент протидії корупції допомагає запобігти фінансовим втратам, зберегти репутацію та уникнути юридичних санкцій. Організація повинна самостійно розробити, впровадити та постійно оновлювати систему менеджменту протидії корупції, включаючи процеси виявлення, оцінки ризиків та запобігання корупції.

Керівництво має встановлювати та переглядати політику протидії корупції, яка відповідає цілям організації та забороняє хабарництво та вимагає дотримання антикорупційного законодавства. Організація повинна постійно вдосконалювати систему менеджменту протидії корупції, забезпечуючи її відповідність та ефективність.

Отже, впровадження світових стандартів у сфері протидії корупції є кроком у напрямі побудови більш чесного, справедливого та стабільного суспільства. Вони створюють основу для спільної дії всіх зацікавлених сторін і сприяють формуванню міжнародної коаліції проти корупції, що є важливим елементом в боротьбі за здорове та процвітаюче суспільство.

1. Гром Н. Хто має боротися з корупцією? Міжнародні стандарти та успішні моделі антикорупційних систем. *Юридична Газета Online*. URL : <https://jur-gazeta.com/golovna/hto-mae-borotisyu-z-korupcieyu-mizhnarodni-standarti-ta-uspishni-modeli-antikorupciynih-sistem.html>.

2. Леган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності : монографія. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.

3. Міжнародні стандарти щодо системи протидії корупції. *CROWE MIKHAILENKO*. URL : <https://www.mikhailenko.com.ua/10-04-2023/mizhnarodni-standarty-shhodo-systemy-protydiyi-korupcziji/>.

УДК 343.35:341.238

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/153-154

Олександра МІНЧЕНКО

Ангеліна ЛІСОВИК

слухачі магістратури ННІ права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Денис ЮР'ЄВ

викладач кафедри кримінального
процесу та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЯК СУЧАСНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Боротьба з корупцією є складним завданням, оскільки вона викликана значними мотивами, такими як бажання досягнення влади і наживи. Крім того, корупційне середовище має властивість високої самоорганізації та самозбереження. У багатьох суспільствах, включаючи Україну, з'являється звикання до корупційних явищ, що стає частиною повсякденного життя. Саме тому превентивні заходи щодо подолання корупції мають спрямовуватися на формування у населення почуття неприйняття корупційних практик.